

Sinikantinen vihko

Suomi on täysivaltainen tasavalta.

Tällä lauseella alkaa uusi Suomen perustuslaki. Se on lakitekstiä, mutta samalla mitä selvintä ja selkeintä suomenkieltä. Lauseen voi tulkita ja käsittää vain oikein.

Monet suomalaisia suuremmatkaan kansat eivät voi edes haaveilla, saatikka julkaista ja jakaa ihmisilleen näin vahvalla lauseella alkavaa viestiä. Kirjoittajien, painajien ja jakajien päät putoaisivat ja mielet tukahdutettaisiin. Saamme lukea tositarinoita lehdistä päivittäin.

Suomessa voi!

Postista tupsahti tavallisen näköinen kirjekuori. Ei ollut edes nimeä kirjoitettu päälle. Tuli kuitenkin perille. Kirjeestä löytyi tyylikäs sinikantinen vihko Suomen perustuslaki ja sitten vähän kosiskelevampi selityslehdykkä.

Vaikka olenkin lehtien välityksellä syventynyt uuden perustuslain tekstiin ja väitän jopa ymmärtäväni sen, luin sinikantisen huolellisesti. Se on aika pitkä, kuusikymmentä sivua.

Jo ensimmäiseltä sivulta huokuu selvyys ja johdonmukaisuus. Voiko lakitekstiä todella kirjoittaa niin, että virkkeen ymmärtää ensilukemalta. Olen joutunut lähinnä työasioissa kahlamaan monenlaisia lakeja. Niitä ei todellakaan heti ymmärrä!

Suomen alue on jakamaton. Siinä toinen vahva viesti. Vanhempamme ja esi-isämme ovat tehneet ja uhranneet paljon, jotta nykylainsäätäjät voivat näin kirjoittaa.

Jokaisella on oikeus lähteä maasta. Ja jos lähtee, saa vapaasti palata. On isoja maita, joissa tämä ei tulisi kuuloonkaan. Suomella on varaa säätää näin.

Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi. Suomella on halua ja varaa ylläpitää tästä johduttavia kalliita valmiuksia ja palveluita. Monissa maissa ei edes harkita, vaikka varaakin olisi.

Ehkä kiistellyin ja arvostelluin periaate on jokaisen oikeus hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä. Tätä ei Suomessa eikä muuallakaan ole kyetty häiriöttä ylläpitämään. Tavoite on kuitenkin kirkas. Perustuslaki määrittelee myös oikeuden välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon, mikä lievittää työttömyyden seurauksia.

Korkeimpien elimien marssijärjestys on selvä. Ensin käsitellään eduskunta ja sitten vasta ikään kuin yhtenä klönttinä presidentti ja valtioneuvosto. Vaalitunnelmiin tukeutuen kansalaisten voi otaksua hyväksyneen presidentin vallan vähenemisen.

Oikeastaan ainoa kummallinen säädös sisältyy tärkeään kohtaan eli taloudenhoitoon. Säädetään valtion lainanotosta, muttei lainanannosta. Lainsäätäjät ovat kai vajonneet pessimismin suohon uskomalla, että Suomella on vain lainaa nyt ja tulevaisuudessa. Rahan lainaksi antamiseenhan sisältyy mitä suurimpia riskejä ja vastuuta.

Sinisen vihkon lukeminen sujuu mutkitta. Ei vilise kirjoitusvirheitä eikä ärsyttäviä muotikoukeroita. Perustuslaista ollaan puuhaamassa myös selkokieliversiota. Tarvintaanko sel-laista?

Mitä sitten perustuslaissa pitäisi olla toisin? En nyt heti keksi. Lukekaa ja tutkikaa itse ku-kin.

pajen